

Interview

Exabytes aan data

“Mijn motto is: begin ergens bescheiden mee en groei dan verder. Dat gebeurt in Nederland te weinig. De maatschappelijke moed ontbreekt om stappen te zetten. De zorgverzekeraars hebben het recht selectief in te kopen. Maar doen zij dat ook? De afgelopen tien jaar zijn er in de zorg exabytes aan data verzameld. Een enorme track-record, de *body of evidence* is gigantisch toegenomen. We weten wat de prijs per product is, enzovoort. Inmiddels bestaan er betrouwbare instrumenten om daarmee te sturen. De zorgverzekeraars kunnen dus veel beter en onderbouwer sturen dan voorheen. Durven zij die rol te pakken?”

Igor Tulevski: 'Zorg is meer dan een spreadsheet'

De toekomst begint bij doeners als Igor Tulevski. Praten met hem betekent termen opzuigen als big data, genomics en paperless. "De klant wil de diensten van zorg behouden, niet het systeem."

Door Willem Wansink. Foto: Amke

Z"Zorg is meer dan een spreadsheet", zegt Igor Tulevski vol overtuiging. "Zo lang je zorg uitsluitend als een kostenpost ziet, blijft het een kostenpost. Dan wordt er afgeknepen en verdwijnt de patiënt uit beeld. Maar de zorg voegt ook geld toe. Bijvoorbeeld door werknemers gezond te houden. Daarvoor moet je wel steeds blijven denken in oplossingen die *out of the box* zijn."

Tulevski, gepromoveerd cardioloog, staat bekend als een enthousiaste en inspirerende zorgondernemer. Een pur sang netwerker die voortdurend op zoek is naar praktische toepassingen van technologische innovaties.

Hij is een van de oprichters en de bestuursvoorzitter van Cardiologie Centra Nederland (CCN), een snel groeiende organisatie die tien zelfstandige behandelcentra voor hart- en vaatziekten runt en vier deelnemingen van de DC Klinieken. Met Loek Winter van diezelfde DC Klinieken is hij sinds twee jaar mede-eigenaar van het voormalige ziekenhuis De Sionsberg in Dokkum. "Ons doel is de zorg ook in sterk vergrijzende krimpregio's met behulp van technologie en innovaties te reorganiseren zonder dat de samenwerking met huisartsen en patiënten in het gedrang komt."

Diplomatiek laat hij doorschemeren daar niet verder over te willen uitweiden.

We spreken elkaar in het trendy Amsterdamse café-restaurant Dauphine, waar de aanzwellende ruis van lunchende bezoekers zijn woorden haast onverstaanbaar maakt. Tulevski neemt een lange aanloop. Volgens hem beleeft de westerse wereld 'een interessante tijd' waarin de technologische ontwikkelingen veel harder gaan dan de liberale democratie aankan. Puntig: "Overal ontstaan problemen om de regelgeving aan te passen. Innovaties worden niet snel genoeg opgenomen in de bestaande systemen. Dat wringt, zeker in de zorg, want die sector is een rigide instituut dat krampachtig probeert zichzelf in stand te houden."

Volgens Tulevski wordt er nog altijd veel te weinig vanuit de klant gedacht. "De klant wil de diensten van de zorg behouden, niet het systeem. Die eist dus iets anders van ons. Ik begrijp het nut van een budget en een systeem. Als dokter geloof ik bovendien oprecht in solidariteit, want iedereen heeft recht op fatsoenlijke zorg. Maar als de overheid en de zorgverzekeraars zo strak en star blijven inzetten op regels en kosten, scheurt dat systeem vanzelf kapot." In één adem door: "Er wordt →

‘Ik heb nog nooit iets alleen voor het geld gedaan’

Fietser

Igor Ivan Tulevski komt op 26 september 1967 ter wereld in Skopje (Macedonië). Hij volgt er de lagere school, doet het gymnasium en begint aan zijn studie geneeskunde die hij in Amsterdam voltooit, waar hij in 2003 aan de UvA promoveert. In 2006 is hij een van de twee oprichters van Cardiologie Centra Nederland. Eind 2014 nemen zij en de DC Klinieken ziekenhuis De Sionsberg in Dokkum over. Tulevski is een fanatieke langeafstandsfietser, in weerwil van een reeks zware knie-operaties. “Dingen die leuk vindt, geven je energie. Dingen die je niet leuk vindt, geven je stress.”

te veel gepolderd in dit land. Slimme mensen die hun nek uitsteken worden afgeremd. Terwijl er juist meer mensen met lef nodig zijn.”

Durfal

Tulevski is zo'n beweeglijke, uitdagende durfal. Hij staat stevig in zijn schoenen, tegenslag hoort erbij weet hij, alleen de aanhouder wint. Tot twee keer toe, erkent hij openhartig, hangt het bestaan van CCN aan een zijden draadje. Inmiddels gaat het crescendo. “Snel succes klinkt mooi, daar droom ik weleens van. Maar het is meestal lang doen wat je zegt en zeggen wat je doet. En er keihard voor knokken. Wij staan te boek als commerciële jongens, maar ik heb nog nooit iets in mijn leven alleen voor het geld gedaan. Ik doe dingen die ik leuk vind en waar ik in geloof. Ik geniet ervan en wil er altijd 100 procent uithalen. Dat is het belangrijkste. Dat geld komt wel, of niet.” Met klem verkondigt hij zijn boodschap: technologie heeft de toekomst. “Het zorglandschap”, zegt hij onomwonden, “gaat op de schop door de combinatie van big data, genomics en nanotechnologie.”

Die zit. Deze verandering is structureel en onontkoombaar, is zijn adagium. “Het stenen tijdperk is ook niet gestopt door een tekort aan stenen.” Om zijn betoog te onderstrepen, spreekt hij in tweetbare soundbites. “Technologie is niets apart, maar het verlengde van de mens.” Of: “Goede technologie is voor iedereen toereikend en helpt iedereen.” En: “Technologie moet aanvullend zijn, mensen ondersteunen en niet alles nog ingewikkelder maken.”

Op de vraag of dit eveneens geldt voor de 2,5 miljoen analfabeten en digibeten die Nederland telt,

waaronder veel ouderen, antwoordt hij: “Ik geloof niet in technologie waarvoor je een doctorstitel nodig hebt en drie dagen lang de handleiding moet doornemen. Er is inderdaad een kleine groep die buiten de boot dreigt te vallen. Die mensen moeten we helpen, maar niet betuttelen.” Zorgen op dit gebied zijn hem vreemd: “De meerderheid van de mensheid heeft over een paar jaar genoeg ervaring met een computer om te weten hoe een touchscreen werkt.”

Genen

Igor Tulevski komt uit Macedonië. Een loopbaan als dokter in Skopje ligt voor de hand, daar komt zijn familie vandaan. Zijn beide ouders zijn arts, net als zijn ooms en een tante. “Het zit in de genen. Ik vind dat het leukste beroep. Als ik nog eens kan kiezen, wil ik nog steeds cardioloog zijn.” Hij groeit op in het communistische Joegoslavië, waar Macedonië dan deel van uitmaakt. “Ik heb me in mijn jeugd nooit beperkt gevoeld. Van kinds af aan heb ik veel gereisd, zowel in het oosten als het westen van Europa. Wij hadden een paspoort, zodat je bijna nergens een visum nodig had. Daarvoor hoefde je in Joegoslavië geen lid te zijn van de communistische partij.”

Hij volgt er het gymnasium en studeert vier jaar geneeskunde. Zijn moeder komt uit een intellectuele familie. Haar vader is een van de drie ingenieurs die na de Tweede Wereldoorlog in Macedonië actief is. Met zakken vol geld reist hij af naar het bezette Duitsland om fabrieksonderdelen en technologie te kopen. Daarmee zet hij een grote metaalfabriek op; later richt hij de machinebouwkundefaculteit op, waar hij tot aan zijn pensioen als decaan werkt. “Een sterke, inspirerende man. Hij deed alles lopend. Twee meter lang; je moest met hem geen ruzie krijgen.”

Tulevski's vader is jarenlang verantwoordelijk voor het drugsbeleid in Macedonië. Hij is 78 en schrijft nog boeken, columns en opinie-artikelen, daarnaast vertaalt hij medische boeken. Wat de naam betekent? “Mijn opa zei voor de grap wel-

eens: ‘In het Engels betekent het twee linkerski’s.’” Op zijn 25e reist Igor Tulevski naar Nederland om een vriendin te bezoeken. Zij werkt in een restaurant in het centrum van Amsterdam, haar baas heeft personeel nodig en Igor besluit te blijven. Naast zijn werk, onder meer bij een groothandel in leer, voltooit hij zijn studie aan de UvA. Een ‘goudhaantje’. Hij promoveert, schrijft een aantal wetenschappelijke artikelen en krijgt meteen een opleidingsplaats. Maar het bestaan in het ziekenhuis overtuigt hem niet. Hij heeft moeite met de bureaucratische druk die dag in dag uit wordt uitgeoefend op artsen en verpleegkundigen. “Dan verlies je gauw je glans.”

Zonder veel omhaal begint hij dus met cardioloog Aernout Somsen het strak georganiseerde Cardiologie Centra Nederland.

Slimme systemen

De zorg wordt ‘voorspellender, meer preventief en interactiever’, luidt zijn oordeel tien jaar later. Daar moeten alle betrokkenen voortvarend op inspelen. “Maar iedereen is steeds aan het zenden, er wordt amper iets ontvangen. Maar veranderen en verbeteren lukt niet met slechts twee handen. Daarom voegen wij slimme systemen toe waarbij de arts, ondersteund door computers, continu de nieuwste richtlijnen en kennis paraat heeft. Dat draagt bij aan het kennisniveau, de kwaliteit en aan de veiligheid van zorg.”

Neem HartWacht, verduidelijkt hij. Een innovatieve, concurrerende nieuwe techniek voor thuismonitoring. HartWacht is een klantvriendelijke app voor hartzorg die samen met dokters en patiënten is ontwikkeld door CCN en FocusCura van Daan Dohmen. Met deze app wordt de zorg gepersonaliseerd. Tulevski: “De patiënt wordt niet meer naar de eerstelijns gestuurd, dus naar de huisarts, maar blijft gewoon bij de nuldelijn. Thuis, want niks is leuker dan thuis.”

Hij begint warm te lopen: “Het menselijk lichaam is een continue bron aan biodata”, dicteert hij. “Het zendt telkens signalen uit over de zuur-

‘Substitutie en anderhalvelijns zorg werken niet’

stofverzadiging, temperatuur, hartslag, over een ritmestoornis, hoge bloeddruk, etcetera. Door nieuwe technieken te benutten, kunnen de gegevens van de patiënt continu simpel, snel en doeltreffend worden afgelezen via de mobiele telefoon of een polsband. Daarna filtert HartWacht er de relevante data uit.”

Opschalen

Tulevski: “De patiënt hoeft zelf amper iets te doen, hoogstens op een knop te drukken. Alle apparaten zijn aan elkaar gekoppeld. Zodra zich een bepaalde trend aandient, stuurt de computer een vragenlijst op. ‘Bent u duizelig, heeft u pijn op de borst?’ Als dat niet helpt, komt de wijkverpleegkundige in beeld, dan de huisarts en daarna pas de specialist. Op deze manier kunnen wij de patiënt continu monitoren, de therapie bijstellen en met één iemand honderden mensen bedienen.” “Wij noemen dat opschalen. Je verplaatst de patiënt van de twee handen die de dokter heeft naar een systeem dat met behoud van kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid heel veel patiënten kan zien. Dat model is betrouwbaar, overal toepasbaar en toekomstbestendig. En het kost minder geld, doordat geplande zorg overbodig wordt.”

Een vastberaden Tulevski: “Wij snijden in ons eigen vlees, maar we kunnen mensen wél voortdurend monitoren en veel incidentele, dure zorg op de spoedeisende hulp voorkomen.” De toekomst, voorspelt hij, begint bij schaalbare modellen. “Wij zijn ondernemers. We steken nergens tijd in als het niet te schalen is. Substitutie en anderhalvelijnszorg werken niet, want dan verplaatst je een patiënt van twee handen naar twee andere handen. Dat is geen schaalbaar model.”

Flintstone-jasje

Cardiologie Centra Nederland (CCN) omvat tien kleinschalige behandelcentra voor hart- en vaatziekten en vier deelnemingen. Met 230 medewerkers behalen Stichting CCN en CC-Dokkum een omzet van 13,1 miljoen miljoen euro (2015). Er wordt samengewerkt met het AMC en het VUmc. Sinds begin 2016 is Leonard Hofstra, directeur van de CCN-vestiging Utrecht, hoogleraar *Risk profiling in heart disease* aan het VUmc. CCN is tevens eigenaar van een softwarebedrijf dat onder andere het Plus Punt Medisch Centrum in Heerlen en de cardiologie-afdeling in Beverwijk van software voorziet. “Veel Nederlandse ziekenhuizen hebben een Star Wars-technologie in een Flintstone-jasje. Wij vinden dat dat beter kan.”